

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ

NOTARY CHAMBER OF UKRAINE

Нотаріальна палата України (НПУ)

Юридична адреса:
вул. Горького, 7а, м. Київ, 01007, Україна

Адреса для листування:
вул. Хрещатик, 6, оф. 5а, м. Київ, 01001, Україна

Код ЄДРПОУ 38684025

Бук в зб
fig 23.01.2022.

Голові Верховної Ради України
Руслану СТЕФАНЧУКУ

Шановний Руслане Олексійовичу!

До порядку денного сьомої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання включено Проект Закону номер 3618 від 09.06.2020 «Про ріелтерську діяльність в Україні» (далі за текстом – Проект Закону), розгляд якого відповідно до Розкладу засідань Верховної Ради України заплановано 25 лютого 2022 року.

Метою Проекту Закону є запровадження єдиної державної політики у сфері регулювання ріелтерської діяльності в Україні, захисту прав інтересів фахівців у сфері ріелтерської діяльності, суб'єктів ріелтерської діяльності та споживачів ріелтерських послуг.

Нотаріальна палата України відповідно до статті 16 Закону України «Про нотаріат» провела правову експертизу Проекту Закону, як такого, що суттєво втручається в процедури вчинення нотаріальних дій щодо відчуження та передачі в оренду нерухомого майна, та повторно просить направити Проект Закону на доопрацювання на підставі такого.

1. *Щодо спростування наведеної статистики ріелторського супроводу операцій з нерухомістю.*

У пояснівальній записці до законопроекту вказується, що на сьогоднішній день в Україні надання ріелтерських послуг забезпечується в 90% всіх договорів купівлі-продажу, оренди об'єктів нерухомості.

Дана інформація підлягає **спростуванню**, оскільки:

-абсолютна більшість ріелторських компаній зосереджені в місті Києві та обласних центрах;

-у районних центрах та сільській місцевості, у зв'язку з нижчою вартістю нерухомості, тіснішою комунікацією між людьми, низькою можливістю населення до оплати ріелторських послуг, ріелтори не організовують свою діяльність, або працюють по одиничних операціях;

-значна кількість новобудов на ринку нерухомості продається безпосередньо забудовниками без участі ріелторів;

+380 (44) 230-72-75

office@npu.ua

npu.ua

-офіційна статистика таких операцій із залученням ріелторів в Україні не ведеться;

-за спостереженнями нотаріату така цифра максимум може сягати 50-60 відсотків у окремих адміністративно-територіальних одиницях, та 0% у сільській місцевості.

Відповідно вбачається неприпустимість маніпулювати цифрами без належного документального підтвердження вводити законодавчий орган та суспільство в оману.

ВИСНОВКИ

Інформація авторів законопроекту про те, що на сьогоднішній день в Україні надання ріелтерських послуг забезпечується в 90% всіх договорів купівлі-продажу, оренди об'єктів нерухомості недостовірна (суттєво завищена) та підлягає спростуванню.

2. Щодо обмеження власників у праві розпоряджатися належним їм на праві власності нерухомим майном без обов'язкової участі посередника-ріелтора.

З пояснівальної записки до законопроекту вбачається, що останній, у разі прийняття, покликаний законодавчо врегулювати сферу надання ріелтерських послуг, а отже є актуальним та необхідним.

Спроб врегулювати дане питання передувало чимало, зокрема ФДМУ у травні 2019 року презентував певний законопроект для обговорення.

Однак, зареєстрований 09.06.2020 законопроект містить ряд положень, які обмежують право власності особи, суперечать Конституції України, та погіршують становище громадян.

Зокрема, частиною 3 статті 34 законопроекту передбачається, що відчуження, реалізація та/або передача в найм (оренду) фізичною особою об'єкта нерухомого майна, його частини на умовах, коли новим власником, користувачем нерухомого майна та/або речових прав на нього стає інша фізична особа або юридична особа здійснюється за умови внесення до Єдиної інформаційної бази даних відомостей стосовно об'єкта нерухомості (його частини) та формування та реєстрації інформаційного паспорта об'єкта нерухомості.

Істотною умовою правочину, за яким об'єкт нерухомого майна, його частина відчужується, реалізується та/або передається в найм (оренду), позичку фізичною особою, визначається індивідуальний реєстраційний номер інформаційного паспорта об'єкта нерухомості в Єдиній інформаційній базі даних.

Нотаріус зобов'язується посвідчувати правочин, за яким об'єкт нерухомого майна, його частина відчужується, реалізується та/або передається в найм (оренду), позичку фізичною особою, виключно за умови формування та отримання з Єдиної інформаційної бази даних витягу із зареєстрованого інформаційного паспорта об'єкта нерухомості.

Також пропонуються зміни до частини першої статті 638 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ), щодо визначення істотною умовою договору,

за яким об'єкт нерухомого майна, його частина відчужується, реалізується та/або передається в найм (оренду), позичку фізичною особою, є індивідуальний реєстраційний номер інформаційного паспорта об'єкта нерухомості в Єдиній інформаційній базі даних у сфері ріелтерської діяльності відповідно до Закону України «Про ріелтерську діяльність в Україні».

Відповідно до статті 41 Конституції України, **кожен має право** володіти, користуватися і **розпоряджатися своєю власністю**.

Тож варто наголосити, що згідно з положеннями статей 316-319 ЦКУ, власникові належать права володіння, користування та розпорядження своїм майном, власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд, власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону.

Наведені вище норми законопроекту **обмежують власника у праві вільно розпоряджатись своїм майном**, збільшують витрати власника на процедури відчуження, фактично позбавляють власника права здійснювати відчуження або передачу в найм (оренду) належного йому нерухомого майна вільно на власний розсуд без залучення посередника.

При цьому автори не розрізняють між собою поняття «істотна умова договору», та «обов'язкова інформація, яка зазначається у договорі/реквізит».

Визначаючи індивідуальний реєстраційний номер інформаційного паспорта об'єкта нерухомості в Єдиній інформаційній базі даних, як істотну умову договору, автори не зважають, що це може бути лише обов'язкова інформація/реквізит, і правові наслідки відсутності в договорі істотної умови та певної інформації/реквізиту суттєво різняться.

Істотними взагалі вважаються умови, які необхідні і достатні для укладення договору. Це випливає зі статті 638 ЦКУ, згідно з якою договір вважається укладеним тільки тоді, коли між сторонами в потрібній для відповідних випадків формі досягнуто згоди зі всіх істотних його умов. Це означає, що за відсутності хоча б однієї з таких умов договір не може вважатися укладеним. Для договорів купівлі-продажу, дарування, довічного утримання, оренди, у ЦКУ є чіткий та достатній для того, щоб договір відбувся, перелік істотних умов, крім цього ці умови мають бути такими, щодо яких сторонами досягається ЗГОДА.

Індивідуальний реєстраційний номер інформаційного паспорта об'єкта нерухомості в Єдиній інформаційній базі даних не може бути істотною умовою договору та обов'язком власника. Умови внесення до Єдиної інформаційної бази даних відомостей стосовно об'єкта нерухомості (його частини) та формування та реєстрації інформаційного паспорта об'єкта нерухомості для здійснення операції відчуження, реалізація та/або передача в найм (оренду) фізичною особою об'єкта нерухомого майна, його частини, **обмежують право власності особи**.

Крім того, вимога отримання додаткового реєстраційного номера, як обов'язкової умови для можливості розпорядження своєю власністю, є неприпустимою та обмежує право розпорядження своєю власністю.

Наведена редакція норм законопроекту не містить виключень для операцій з дарування, довічного утримання, міни, для державної власності, для комунальної власності, для оренди пайової землі, для індивідуальних продажів тощо), тобто **вимога обов'язкового залучення ріелтора ставиться навіть щодо тих операцій, суть яких не потребує залучення додаткових посередників**. Так, якщо члени сім'ї виявлять бажання здійснити обмін належної їх нерухомості (наприклад, батько виявить бажання поміняти свою велику квартиру на квартиру меншої площині, що належить його доньці, бо остання створила свою власну сім'ю), то такий обмін не можливий без залучення ріелтора.

ВИСНОВКИ

Не може обмежуватися право власника вільно розпоряджатися своєю нерухомістю шляхом встановлення обов'язкової умови для його реалізації: - платного внесення до Єдиної інформаційної бази даних відомостей стосовно об'єкта нерухомості (його частини) та формування та реєстрації інформаційного паспорта об'єкта нерухомості.

Індивідуальний реєстраційний номер інформаційного паспорта об'єкта нерухомості в Єдиній інформаційній базі даних не може бути істотною умовою договору, оскільки не відповідає ознакам істотної умови договору, та щодо нього не передбачається досягнення сторонами згоди.

Вчинення нотаріальних дій регулюється іншим спеціальним законом: Законом України «Про нотаріат», що виключає можливість врегулювання питання вчинення нотаріальних дій нотаріусами України у іншому законодавчому акті.

3. Щодо обмеження власників у праві розпоряджатися належним їм на праві власності нерухомим майном без обов'язкового платного внесення об'єкта нерухомості у нову електронну базу.

Для розпорядження власністю шляхом відчуження, передачі у користування кожна фізична або юридична особа буде зобов'язана звернутись до ріелтера за платним виготовленням ІНФОРМАЦІЙНОГО ПАСПОРТА, для цього суб'єкту ріелтерської діяльності по ріелтерському договору надається право проводити збір інформації, як через повний доступ до Електронних та Державних реєстрів так і через ріелторські запити, яким надається статус обов'язкових для виконання усіма підприємствами, установами та організаціями.

Інформаційний паспорт включатиме інформацію, яка підпадає під захист персональних даних, та іншу обмежену в доступі інформацію:

1) відомості, що ідентифікують особу власника (правоволодільця) об'єкта нерухомості:

- а) для фізичних осіб:
 - прізвище, ім'я та по батькові;
 - дата народження;
 - місце проживання;

ідентифікаційний номер згідно з Державним реєстром фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів (паспортні дані - для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті);

б) для юридичних осіб:

повне найменування;
місцезнаходження;

дата і номер державної реєстрації, відомості про орган державної реєстрації;

ідентифікаційний код у Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України;

прізвище, ім'я та по батькові керівника;

2) відомості про об'єкт нерухомості:

а) тип об'єкта нерухомості;

б) реєстраційний (кадастровий) номер об'єкта нерухомості;

в) адреса (місцезнаходження) об'єкта нерухомості;

г) відомості про правовстановлючий документ на об'єкт нерухомості;

г) відомості про технічний стан об'єкта нерухомості;

д) відомості про наявність виконавчих проваджень щодо об'єкта нерухомості;

е) відомості про наявність заборгованості за платежами, пов'язаними з утриманням та обслуговуванням об'єкта нерухомості (із зазначенням стану такої заборгованості (погашена або непогашена));

е) відомості про публікацію/оприлюднення інформації щодо об'єкта нерухомості у засобах масової інформації, мережі Інтернет, інших відкритих джерелах (із зазначенням джерела такої публікації/оприлюднення);

ж) відомості про забудовника (замовника, підрядника будівництва) об'єкта нерухомості (для новобудов);

з) інші відомості, що мають істотне значення для вчинення правочину з об'єктом нерухомості;

3) відомості про операцію з об'єктом нерухомості:

а) тип операції з об'єктом нерухомості;

б) строк і порядок виконання правочину з об'єктом нерухомості;

в) відомості про початкову ціну об'єкта нерухомості (для операцій з продажу об'єкту нерухомості);

г) відомості про ціну продажу об'єкта нерухомості (для операцій з продажу об'єкту нерухомості);

г) відомості про зміну правочину з об'єктом нерухомості;

д) відомості про розірвання правочину та спосіб його припинення (у тому числі за згодою сторін, у судовому порядку, тощо);

е) відомості про визнання правочину з об'єктом нерухомості недійсним і підстави такого визнання;

є) інші відомості, що мають істотне значення для вчинення правочину з об'єктом нерухомості;

4) відомості про особу власника (правоволодільця) об'єкта нерухомості, що складаються з інформації, отриманої на відповідні запити (звернення), та із сукупності документованої інформації про нього з державних реєстрів, інших баз даних публічного користування, відкритих для загального користування джерел:

а) наявність заборгованості за податками та обов'язковими платежами;

б) інші відомості, що мають істотне значення для вчинення правочину з об'єктом нерухомості;

5) відомості про публічну пропозицію та/або публічні торги (у випадку їх проведення);

6) висновок з орієнтованою (рекомендованою) вартістю об'єкта нерухомості (ціною операції/послуги з об'єктом нерухомості), визначеною автоматично Єдиною інформаційною базою даних за результатами автоматизованого моніторингу (в т.ч. з використанням мультилістингу) та опрацювання подібних об'єктів нерухомості (аналогів) із зазначенням інформації про динаміку можливого зростання/зниження такої вартості (ціни) на майбутнє (висновок має інформаційний характер);

7) коментар щодо об'єкта нерухомості із зазначенням інформації про ступень ризиковості операції з об'єктом нерухомості, в т.ч. на майбутнє;

8) відомості про операції з інформацією, яка міститься в інформаційному паспорті об'єкта нерухомості:

а) дата оновлення інформаційного паспорту об'єкта нерухомості;

б) найменування особи, яка внесла (оновила) інформацію про об'єкт нерухомості в Єдиній інформаційній базі даних.

Усі ці та персональні дані надається право збирати рієлторам та передбачається внесення до Єдиної інформаційної бази, а обсяг загальної інформації про об'єкт нерухомості, що переглядається в даних в процесі користування нею, визначатиметься Радою суспільного нагляду у сфері рієлтерської діяльності, а не законодавчими актами.

Всі указані послуги рієлторів, а також сервіси обох баз будуть ПЛАТНИМИ, що створювати додаткове фінансове навантаження на громадян, призведе до здорожчання супроводу операцій з нерухомістю, ударить по найбільш незахищеним верствам населення, особливо у сільській місцевості.

Необхідність залучення рієлтора при будь-якій операції з нерухомістю, незалежно від бажання власника такої нерухомості, найбільш гостро вдарить по малозабезпеченим верствам населення, на плечі яких ляжуть додаткові витрати.

ВИСНОВКИ

Покладення обов'язку на власника платного виготовлення ІНФОРМАЦІЙНОГО ПАСПОРТА об'єкта нерухомого майна є неприпустимим.

Надання суб'єкту рієлтерської діяльності по рієлтерському договору права проводити некерований та об'ємний збір інформації, як через повний

доступ до Електронних та Державних реєстрів так і через рієлторські записи, яким надається статус обов'язкових для виконання усіма підприємствами, установами та організаціями, відкриває поле для небаченого шахрайства у загально-державних масштабах.

До інформаційного паспорта не можуть включатися відомості, які захищені законами та мають спеціальний статус.

Порядок використання інформації про особу, майно, тощо рієлторами не може встановлюватися актами органів професійного самоврядування рієлторів.

3. Щодо Єдиної інформаційної бази даних відомостей стосовно об'єкта нерухомості (його частини).

Законопроектом передбачається створення найбільшої електронної бази в Україні за вмістом інформації:

Єдиної інформаційної бази даних у сфері рієлтерської діяльності (далі – Єдина інформаційна база даних) — яка визначається, як єдина багаторівнева інформаційно-телекомуникаційна система, що містить у своєму складі бази даних, інформаційні ресурси та сервіси для забезпечення прозорості, достовірності та доступу до інформації та послуг у сфері рієлтерської діяльності, накопичення, обробки, систематизації та пошуку відомостей про об'єкти нерухомості, формування єдиної інформаційної бази даних про об'єкти нерухомості та операції з ними.

Власником, адміністратором та держателем Єдиної інформаційної бази даних визначається не держава, а Національна федерація фахівців у сфері рієлтерської діяльності.

Створення такої бази містить безprecedентні ризики для країни і громадян. Єдина інформаційна база даних у сфері рієлтерської діяльності міститиме велику кількість конфіденційної інформації щодо нерухомого майна та його власників. На сьогоднішній день існує достатньо спеціалізованих реєстрів, таких як Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, Державний земельний кадастру, які містять інформацію про нерухоме майно і дублювати її не лише не потрібно, але й вкрай небезпечно.

Зазначена Єдина інформаційна база даних у сфері рієлтерської діяльності буде містити у собі безprecedентно великий обсяг персональних даних порівняно з всіма іншими реєстрами, включаючи дату народження та місце проживання фізичних осіб, а також історію операцій із нерухомим майном, включаючи ціну об'єкта нерухомості, що створює пряму небезпеку власникам нерухомого майна у разі потрапляння цієї інформації до рук третіх осіб, адже власником, адміністратором та держателем Єдиної інформаційної бази даних є Національна федерація фахівців у сфері рієлтерської діяльності як громадська спілка, тобто об'єднання юридичних осіб приватного права. Користування такою базою є публічною, вільною та підтримується в актуальному стані у мережі Інтернет, що збільшує загрозу несанкціонованого доступу до такої бази.

Існуючі наразі спеціалізовані реєстри, такі як Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, захищенні державою, оскільки держателем є державний орган – Міністерство юстиції України.

Небезпечним є створення Єдиної інформаційної бази даних у сфері рієлтерської діяльності через накопичення величезної кількості персональної інформації у приватних руках.

Крім того, відсутня жодна інформація щодо серверів чи «хмар», на яких буде зберігатися така кількість персональної інформації, інформація зберігатиметься в державі України чи в іноземних країнах, як обиратиметься власник надання такого сервісу та у якому розмірі та у який спосіб будуть оплачуватись його послуги, яким документом та законодавством якої країни буде передбачена відповідальність, а також питання роялті та здобуття інших доходів приватними особами, як «вигодоодержувачами» на схемах, що проваджуються.

Не зрозумілим є:

статус запропонованої організації, прибуткова чи неприбуткова
перелік платних сервісів;
ціноутворення, розміри плати;
порядок отримання та розподілу прибутку/отриманих коштів;
інші господарські питання.

ВИСНОВКИ

У разі прийняття законопроекту орган професійного самоврядування рієлтерів буде держателем, адміністратором та володільцем найбільшої електронної бази в Україні, що міститиме персональні дані (ПП, дата народження, місце реєстрації, проживання, телефони, електронні засоби зв'язку, інші відомості про особу, майно, нерухомість тощо).

Відсутні норми, які б дали можливість виключити відомості про власника та його власність з бази за бажанням, в тому числі внесені незаконно.

Відсутня відповідальність держателя, адміністратора, володільця бази, - органу професійного самоврядування.

Відсутні вимоги до технічних параметрів, стандартів бази, що забезпечують зберігання та захист інформації від розголошення як через людський фактор, так і через кіберзлочинність.

Пропонується функціонування бази та її сервісів на засадах повної оплатності, що покладається на власників нерухомості.

4. Щодо створення Єдиного реєстру фізичних осіб, юридичних осіб та професійних об'єднань у сфері рієлтерської діяльності.

Законопроектом передбачається створення другої електронної бази:

Єдиного реєстру фізичних осіб, юридичних осіб та професійних об'єднань у сфері рієлтерської діяльності (далі – Реєстр) – що визначається, як єдина інформаційно-телекомунікаційна система у складі баз даних та сервісів, що забезпечують можливість збирання, накопичення, обробки,

захисту, обліку та надання інформації в електронному вигляді стосовно фізичних осіб, юридичних осіб та професійних об'єднань у сфері ріелтерської діяльності, до якого буде вноситися інформація про суб'єкта ріелтерської діяльності – брокера, зареєстрованого у встановленому законом порядку як фізична особа - підприємець, а також юридичну особу незалежно від її організаційно-правової форми та форми власності. Однак, інформацію про зареєстрованих фізичних осіб-підприємців та їх види діяльності, а також про юридичних осіб та їх види діяльності наразі можна отримати з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

5. Щодо наслідків для земельної реформи та ринку сільськогосподарської землі. Адже до поняття «нерухоме майно» відносяться і земельні ділянки.

Вказані вище норми Проекту Закону передбачають, що жодна земельна ділянка, в тому числі розташована у найвіддаленіших куточках України, не зможе бути продана/подарована, здана в оренду без послуг ріелтора та інформаційного паспорта. Що знову таки, підвищить розмір витрат на оформлення таких операцій, створить фізичні складності в зв'язку з відсутністю в сільській місцевості ріелторів. І знову таки примусове зобов'язання власника залучати ріелтора в межах малих населених пунктів, коли коло потенційних орендарів/покупців є вкрай обмеженим – є абсурдним та суперечить інтересам громадян.

Більше того вся інформація щодо оренди землі знову ж таки стане «банком» у приватному реєстрі.

6. Щодо кваліфікаційних вимог до ріелтерів, їх повноважень щодо ріелтерських запитів.

Надання права бути ріелтером, брокером з 18 років без вищої освіти, є дуже ризикованим експериментом для України. Адже нерухомість – це дорогі активи, які завжди привабливі для зловмисників, шахраїв, які можуть використовувати відсутність досвіду таких агентів, брокерів – ще майже дітей.

З метою захисту прав фізичних та юридичних осіб від незаконного збирання, використання та розповсюдження інформації, неприпустимим є запропоноване поле для надання ріелтерських запитів.

7. Окрему увагу звертаємо на віднесення до видів ріелтерської діяльності послуг проведення публічних торгів (аукціонів), послуг агентів умовного депонування, здійснення операцій з нерухомістю, пов'язаних з набуттям, зміною, припиненням речових прав на нерухоме майно, в тому числі шляхом публічних пропозицій; проведення посередницьких послуг з нерухомим майном, результатом яких стає вчинення дій, спрямованих на набуття, зміну, припинення речових прав на нерухоме майно, частина з яких не може надаватися ріелторами.

8. Окрему увагу звертаємо на **неприпустимість положень про превалювання** законодавства, що регулює ріелтерську діяльність над іншим, зокрема «у разі якщо інші законодавчі акти містять правила, положення щодо здійснення ріелтерської діяльності, надання ріелтерських послуг, реклами об'єктів нерухомості, ріелтерської діяльності, ріелтерських послуг, професійних об'єднань у сфері ріелтерської діяльності застосовуються правила та положення, визначені виключно у відповідності з цим Законом».

9. Окрему увагу звертаємо на неприпустимість надання права ріелторам мати **прямий ідентифікований доступ до державних реєстрів, баз даних**, а також неприпустимість зобов'язання Міністерства юстиції України та ФДМУ, а також інших держателів (адміністраторів) державних реєстрів та автоматизованих (інформаційно-телекомунікаційних) систем, надати прямий ідентифікований доступ до відповідних державних реєстрів та автоматизованих систем.

На разі усі електронні та державні реєстри у необхідному інформаційному об'ємі відкриті у вільному доступі громадянам та ріелторам.

10. Особливу увагу звертаємо на неприпустиму редакцію статті 31 Законопроекту, якою передбачається, що **акти та рішення органів ріелтерського самоврядування є обов'язковими до виконання всіма фахівцями у сфері ріелтерської діяльності та суб'єктами ріелтерської діяльності, професійними об'єднаннями у сфері ріелтерської діяльності, а також іншими фізичними та юридичними особами, які вступають у правовідносини, на які поширюється сфера дії цього Закону.**

11. Звертаємо увагу на невідповідність задекларованої мети законопроекту змісту, зокрема зазначення метою прийняття забезпечення єдиної державної політики у сфері ріелтерської діяльності у проекті відсутнє (не визначені державні органи, які здійснюють відповідне державне регулювання та їх повноваження).

Враховуючи викладене Нотаріальна палата України:
констатує, що вказаний законопроект потребує грунтовного доопрацювання та не може бути прийнятий Верховною радою України;
наголошує на:

-неприпустимості обмеження права власника розпоряджатися нерухомістю обов'язком залученням ріелторів (укладення ріелторського договору) та зобов'язанням оплатити та виготовити інформаційний паспорт об'єкта нерухомого майна;

-неприпустимості зобов'язання Міністерства юстиції України та ФДМУ, а також інших держателів (адміністраторів) державних реєстрів та автоматизованих (інформаційно-телекомунікаційних) систем надати прямий ідентифікований доступ до відповідних державних реєстрів та автоматизованих систем ріелторам;

застерігає про безпредентні ризики надання ріелторам надмірних повноважень по збору, обробці, використанню та зберіганню інформації, та ризики, що містяться у запропонованих підходах до Єдиної інформаційної бази даних, як найбільшого банку персональних та інших охоронюваних законом даних у недержавних руках.

Президент

Володимир МАРЧЕНКО

